

INTERDEPENDENȚA DINTRE NIVELUL DE TRAI ȘI INDICELE PROSPERITĂȚII

Mircea GUTIU

Cercetător științific,

Institutul Național de Cercetări Economice,

Republica Moldova

gutium.mircea@rambler.ru

Abstract

Different economic and social indicators are used to identify the country's economic success, such as gross nominal GDP, GDP per capita, happiness index, or human development index. In this study, the author assumed the objective of finding a direct or indirect link between economic indicators with objective connotation and the indicator with subjective connotation such as the happiness index.

Key words: *Happy Planet Index, human development index, Gross Domestic Product, welfare, ecology, Republic of Moldova.*

JEL Classification: *I14, I31, O10.*

Introducere

Happy Planet Index (HPI) este un indice ce reflectă bunăstarea oamenilor și a mediului în diferite țări ale lumii, care a fost propus de New Economics Foundation în iulie 2006.

Sarcina principală a indicelui este de a reflecta bunăstarea „reală” a națiunilor, în concordanță cu starea emoțională a membrilor societății.

Pentru a compara nivelul de trai în diferite țări, se utilizează Produsul Intern Brut (PIB) pe cap de locuitor sau Human Development Index (HDI). Însă este necesar de remarcat, că acești indici nu sunt universali.

În comunitatea academică, întâlnim opinii conform cărora estimarea bunăstării în baza PIB-lui pe cap de locuitor nu poate oferi rezultate veridice, deoarece scopul final al majorității membrilor societății nu este să devină bogat, ci să fie fericit și cu un acces liber la servicii publice, inclusiv la servicii medicale calitative la prețuri mici (Nadasen, Mittelstadt, Chappell, 2009).

James Bartholomew călătorind lume a observat lipsa bunăstării în unele țări progresive, precum ar fi ciocnirile prostetatarilor cu polițiștii în Franța și beneficiile politicii economice în Singapore (Bartholomew, 2016).

1. Interdependența dintre PIB pe cap de locuitor și Happy Planet Index

În epoca incertitudinilor sociale și pierderii încrederii populației în autoritățile publice, crește necesitatea evaluării veridice a bunăstării. Happy Planet Index (HPI) oferă această metrică de măsurare. Indicele în cauză reflectă starea subiectivă a individului în societatea din care face parte.

Indicele prosperității se bazează pe principii utilitare generale, conform cărora majoritatea oamenilor dețin dorința de a trăi o viață longevivă și plină de satisfacție, iar un stat rațional tinde să maximizeze bunăstarea cetățenilor, activând în limita resurselor sale și luând în calcul impactul politicii promovate asupra biosferei. Pentru a calcula indicele dat, sunt utilizați trei indicatori: satisfacția subiectivă a persoanelor privind nivelul de trai, speranța de viață și așa-numita „amprenta ecologică”.

Indicele Planetei Fericite a fost elaborat în 2006 și a fost estimat pentru 178 de țări. A doua oară calculul a fost efectuat în 2009, și a inclus doar 143 de țări. Conform rezultatelor anului 2009, cele mai „fericite” țări au fost: Costa Rica, Republica Dominicană și Jamaica. Cele mai „nefericite”: Zimbabwe, Tanzania și Botswana.

HPI reunește ecologia, bunăstarea, speranța de viață și nivelul inegalității într-o formă care acordă o viziune la scară mondială asupra nivelului satisfacției de viață. Conform raportului HPI, omenirea are încă multe de realizat pentru a atinge nivelul bunăstării durabile.

Societatea se confruntă, la nivel mondial, cu o varietate de amenințări, schimbări climatice și epuizări de resurse naturale, cu pierderea speranței într-un viitor fericit. Astăzi, din cauza pandemiei COVID-19, omenirea se află la un pas de cea mai mare criză economică, de la Marea Depresiune din 1929. Între timp, problemele cu care ne confruntăm riscă să devină și mai acute în viitor. Mai mult de jumătate din populația lumii trăiește cu mai puțin de 2,50 USD pe zi. Inegalitatea continuă să crească chiar și în țările înalt dezvoltate. Totuși, împreună cu crize, vin și oportunitățile de dezvoltare.

Teoriile privind creșterea economică, întruchipată în majorarea produsului intern brut (PIB), au fost discreditate în ultimii 30 de ani, deoarece, în pofida faptului, că o anumită țară a înregistrat o creștere economică stabilă, totuși, în această țară paralel a sporit și polarizarea populației. Astăzi, conviețuiesc sute de milioane de săraci și sute de bogați. În schimb, creșterea economică și supra-producția duc inevitabil la cataclisme ecologice. Nu este de mirare că omenirea este disperată, și se află în căutarea unei viziuni

alternative, care ar asigura ghidarea rațională a societății. În 2008, cercetătorii americani au pledat pentru „schimbare” și „speranță”. HPI a fost lansat în iulie 2006, ca o variantă radical opusă actualului parametru de calcul al bunăstării, a PIB-ului.

Societatea prosperă este cea care asigură o viață decentă tuturor membrilor, însă nu în detrimentul ecologiei, mediului ambiant. Nivelul de prosperitate al societății este reflectat de HPI. Mesajul lansat de acest indice a rezonat cu sute de mii de oameni din întreaga lume. În doar două zile de la lansare, raportul a fost descărcat și citit în 185 țări din întreaga lume.

HPI 2.0 a fost calculat pentru 143 de țări, care acoperă 99% din populația lumii. Valoarea indicelui poate cuprinde valori între 0 și 100. Scoruri mari au înregistrat țările care au atins toate cele trei ținte încorporate în indice: speranța înaltă de viață, satisfacția cu viață și o amprentă ecologică joasă. Indicele Planetei Fericite confirmă faptul că țările în care oamenii se bucură de viața sunt țări bogate, prospere, cu un nivel înalt de dezvoltare. În schimb, aceste țări achită un preț ecologic enorm.

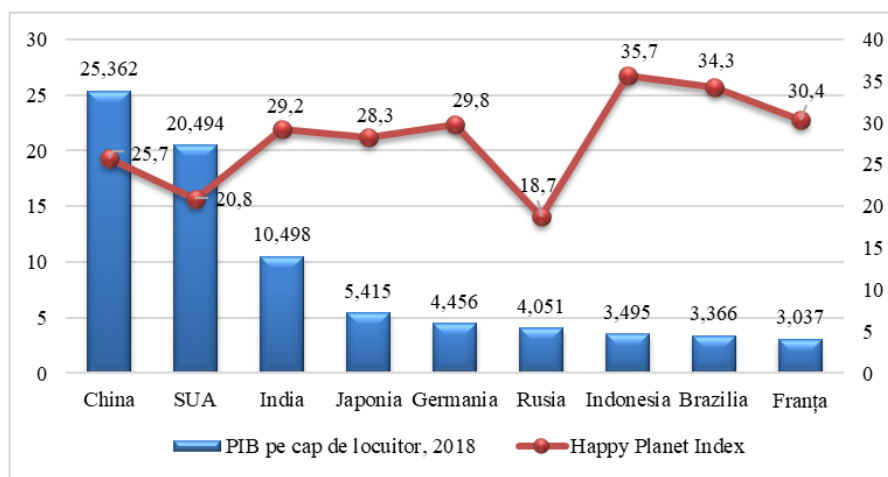
Analiza comparativă a Indicelui Planetei Fericite în diviziunea țărilor, a arătat că există excepții notabile: țările mai puțin bogate, cu amprente ecologice mai mici pe cap de locuitor, au înregistrat niveluri înalte de speranță de viață și satisfacție cu viață. Cu alte cuvinte, demonstrează că o viață decentă este posibilă fără costuri ecologice.

Și totuși, Hazel Henderson (membru a Clubului de la Roma) susține, că “cu criza vin și oportunitățile”. O transformare remarcabilă a avut loc în ultimii cinci ani, în urma cărora preocupările legate de epuizarea resurselor și pericolul schimbărilor climatice nu este numai domeniul de cercetare al ecologiștilor, dar și a guvernelor țărilor dezvoltate. Impactul tangibil al climei asupra satisfacției cu viață este recunoscut atât de țările sărace, cât și de țările bogate. În cazul în care sistemele electorale permit, partidele verzi câștigă capital electoral; de exemplu, la alegerile din aprilie 2009, partidul Green din Islanda a intrat în coaliția de guvernământ cu peste 21% din voturi - cel mai mare procent pe care l-a câștigat orice partid verde la alegerile parlamentare până în prezent.

Secretarul de stat al SUA Dennis Blair a declarat că schimbările climatice sunt „o amenințare de top pentru securitatea națională”. Într-un sondaj Euro barometru, cetățenii UE au evaluat schimbările climatice ca fiind cea mai gravă problemă cu care se confruntă în prezent lumea în ansamblu.

Conform clasamentului schimbările climatice urmează după sărăcie și terorismul internațional. 62% dintre respondenții intervievați au clasat schimbările climatice printre primele două probleme globale.

Conform Figurii 1 persistă diferența dintre nivelul PIB-lui pe cap de locuitor și Happy Planet Index. Primele șase țări cu un nivel al PIB pe cap de locuitor relativ mai mare în comparație cu nivelul PIB-lui per capita al următoarelor trei țări, au înregistrat valori mici ale Indicelui Planetei Fericite.

Figura 1. PIB pe cap de locuitor și Happy Planet Index, a.2018

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor raportului statistic International Monetary Fund și Happy Planet Index.

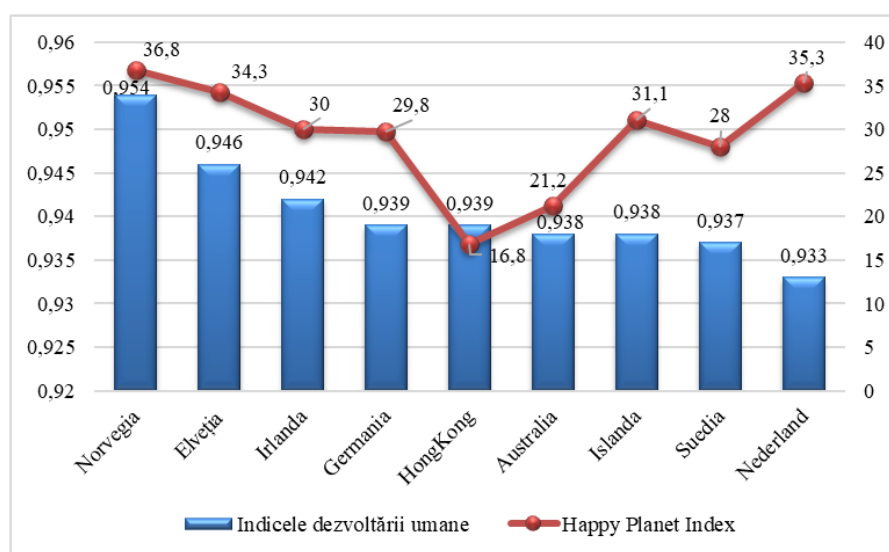
Protecția socială asigură securitatea venitului minim personal, însă în afară de sărăcie există necesitatea de a fi excluse așa probleme ca boala, ignoranța, mizeria și inactivitatea (Beveridge, 1946)..

Mai mult ca atât China și SUA fiind țările cu cel mai mare PIB sunt clasificate drept țări cu o populație destul de nefericită. Nivelul scăzut al fericirii înregistrat de SUA este cauzat de problemele ecologice în special în localitățile urbane și de inegalitatea socială. Iar în cazul Chinei, de venituri mici per capita și polarizarea societății. În același timp ambele state au înregistrat un nivel înalt al speranței de viață, 75,4 ani în China și 78,8 ani în S.U.A.

2. Interdependența dintre Indicele dezvoltării umane și Happy Planet Index

Indicele Dezvoltării Umane (Human Development Index) este o măsură comparativă a speranței de viață, alfabetizării, învățământului și nivelului de trai. În acest fel, este utilizat pentru a compara nivelul dezvoltării umane a unei țări în raport cu alte țări ale lumii. În timp ce, PIB-ul pe cap de locuitor măsoară prosperitatea materială. Indicele a fost elaborat de economistul pakistanez Mahbub ul Haq.

Conform figurii 2 are loc o legătură relativ strânsă între Indicele Dezvoltării Umane și Happy Planet Index, însă nu în cazul tuturor țărilor. Această concordanță poate fi explicată prin faptul că ambii indici includ speranța de viață și inegalitatea socială.

Figura 2. Indicelui Dezvoltării Umane și Happy Planet Index, a.2018

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor raportului statistic Human Development Report și Happy Planet Index

Însă între acești doi indici există și deosebiri, cum ar fi amprenta ecologică și accesul la învățământ.

Indicele Dezvoltării Umane (IDU), pentru majoritatea statelor membre ONU, este actualizat în fiecare an de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și publicat în Raportul de Dezvoltare Umană.

Orice evaluare cuprinzătoare a inegalității sociale trebuie să ia în calcul venitul și capitalul privat. Dar trebuie de asemenea, și să depășească accentul pe aspectul financiar pentru a înțelege diferențele dintre alte aspecte ale vieții umane și procesele care duc la dezvoltarea lor. Pe lângă inegalități economice, există și inegalități în elementele cheie ale dezvoltării umane, cum ar fi sănătatea, educația, demnitatea și respectarea drepturilor omului. Iar abordarea indicelui de dezvoltare umană are o viziune centrată pe oameni, adică reflectă capacitățile oamenilor de a-și exercita libertățile și potențialul uman.

Concluzii

În rezultatul analizei PIB-lui pe cap de locuitor, Indicelui dezvoltării umane și Happy Planet Index, a fost identificată o legătură interdependentă dintre Happy Planet Index și Indicele dezvoltării umane. Dintre primele 9 țări clasate după Indicele dezvoltării umane doar Hongkong și Australia dețin o diferență dintre nivelul HPI și IDU.

În cazul PIB-lui pe cap de locuitor, interdependența cu HPI este practic exclusă, iar diferența dintre valorile atinse de indicatorii enunțați este foarte mare.

În final, putem concluziona, că în special PIB-ul nu influențează în mare parte fericirea și speranța de viață, datorită inegalității în procesul de repartizare a bunurilor.

Bibliografie

- [1]. William Beveridge. (1942). *Beveridge Report*. London: Basic Books, 104 p.
- [2]. James Bartholomew (2016). *The Welfare of Nations*, Biteback Publishing
- [3]. Premilla Nadasen, Jennifer Mittelstadt, Marisa Chappell. (2009). *WELFARE IN THE UNITED STATES A HISTORY WITH DOCUMENTS, 1935–1996*, Routledge Taylor and Francis Group
- [4]. <http://happyplanetindex.org/>
- [5]. <https://www.imf.org/external>